ი. სტალინი

ლენინიზმის საკითხები

მეთორმეტე გამოცემა

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

სსაკ. კ. ა. (გ) ც. კ-თან არსებული მარქს-ენგელს-ლენინის
ინსტიტუტის საქართველოს ფილიალი

თბილისი

ი. სტალინი

ლენინიზმის საკითხები

თარგმანი
მეთერთმეტე რუსული გამოცემიდან

სახელმწიფო გამომცემლობა
პოლიტიკური ლიტერატურის სექტორი
1 9 5 1

ლენინი და საშუალო გლეხთან კავშირის საკითხი[1]

პასუხი ამხ. ს.-ხ

ამხანაგო ს.!

მართალი არ არის, ვითომ ლენინის ლოზუნგი: «შეგვეძლოს შეთანხმების მიღწევა საშუალო გლეხთან — ამავე დროს კი ერთი წუთითაც არ ავიღოთ ხელი კულაკთან ბრძოლაზე და მტკიცედ დავეყრდნოთ მხოლოდ ღარიბ გლეხობას», მოცემული მის ცნობილ სტატიაში პიტირიმ სოროკინის შესახებ, — წარმოადგენდეს «ღარიბთა კომიტეტების პერიოდის» ლოზუნგს, «საშუალო გლეხობის ეგრეთწოდებული ნეიტრალიზაციის პერიოდის დასასრულის» ლოზუნგს. **ეს სრულიად არ არის მართალი.**

ღარიბთა კომიტეტები დაარსდა 1918 წლის ივნისში. 1918 წლის ოქტომბრის დამლევისათვის ჩვენი ძალები სოფლად უკვე სჭარბობდნენ კულაკობას და მოხდა საშუალო გლეხის **მობრუნება** საბჭოთა ხელისუფლებისაკენ. სწორედ ამ მობრუნების საფუძველზე წარმოიშვა ცენტრალური კომიტეტის გადაწყვეტილება საბჭოებსა და ღარიბთა კომიტეტებს შორის ორხელისუფლებიანობის მოსპობის შესახებ, სათემო და სასოფლო საბჭოების ხელახალი არჩევნების, ახლად არჩეულ საბჭოებში ღარიბთა კომიტეტების გათქვეფისა და, მაშასადამე, ღარიბთა კომიტეტების ლიკვიდაციის შესახებ. ამ გადაწყვეტილების გაფორმება საბჭოთა ხაზით, როგორც ვიცით, მიღებულ იქნა 1918 წ. 9 ნოემბერს საბჭოების VI ყრილობაზე. მე მხედველობაში მაქვს საბჭოების VI ყრილობის 1918 წლის 9 ნოემბრის დადგენილება სასოფლო და სათემო საბჭოების ხელახალი არჩევნებისა და საბჭოებში ღარიბთა კომიტეტების გათქვეფის შესახებ.

ხოლო როდის გამოქვეყნდა ლენინის სტატია «პიტირიმ სოროკინის საგულისხმო აღიარება», სადაც მან საშუალო გლეხის ნეიტრალიზაციის ლოზუნგის ნაცვლად წამოაყენა საშუალო გლეხთან შეთანხმების ლოზუნგი? ეს სტატია გამოქვეყნდა 1918 წლის 21 ნოემბერს, ე. ი. საბჭოების VI ყრილობის მიერ ამ დადგენილე-

---

[1] იბეჭდება ერთგვარი შემოკლებით. ი. სტ.

ბის გამოტანიდან თითქმის ორი კვირის **შემდეგ**. ამ სტატიაში ლენინი პირდაპირ ამბობს, რომ საშუალო გლეხთან შეთანხმების პოლიტიკას გვიკარნახებს საშუალო გლეხის **მობრუნება** ჩვენსკენ.

აი ლენინის სიტყვები:

«სოფლად ჩვენი ამოცანაა — მოვსპოთ მემამულე, დავძლიოთ ექსპლოატატორისა და სპეკულანტ-კულაკის წინააღმდეგობა; ამისათვის ჩვენ შეგვიძლია მტკიცედ დავეყრდნოთ **მხოლოდ** ნახევრად-პროლეტარებს, «ღარიბ გლეხობას». მაგრამ საშუალო გლეხი ჩვენი მტერი არ არის. იგი მერყეობდა, მერყეობს და მომავალშიც განაგრძობს მერყეობას: მერყევებაზე ზემოქმედების ამოცანა და ექსპლოატატორის დამხობისა და აქტიურ მტერზე გამარჯვების ამოცანა **ერთი და იგივე არ არის**. შეგვეძლოს შეთანხმების მიღწევა საშუალო გლეხთან — ამავე დროს კი ერთი წუთითაც არ ავიღოთ ხელი კულაკთან ბრძოლაზე და მტკიცედ დავეყრდნოთ **მხოლოდ** ღარიბ გლეხობას — ეს არის მომენტის ამოცანა, ვინაიდან ზემოჩამოთვლილი მიზეზების გამო სწორედ ახლაა **აუცილებელი საშუალო გლეხობის მობრუნება ჩვენსკენ**»[1] (ტ. XXIII, გვ. 294).

რა გამომდინარეობს აქედან?

აქედან ის გამომდინარეობს, რომ ლენინის ლოზუნგი ეხება არა **ძველ** პერიოდს, არა ღარიბთა კომიტეტებისა და საშუალო გლეხის ნეიტრალიზაციის პერიოდს, არამედ **ახალ** პერიოდს, საშუალო გლეხთან შეთანხმების პერიოდს. ამრიგად, ის გამოხატავს არა ძველი პერიოდის **დასასრულს**, არამედ ახალი პერიოდის **დასაწყისს**.

მაგრამ თქვენი მტკიცება ლენინის ლოზუნგის შესახებ სწორი არ არის არა მარტო ფორმალურად, არა მარტო, ასე ვთქვათ, ქრონოლოგიური მხრივ, — იგი სწორი არ არის არსებითადაც.

ცნობილია, რომ ლენინის ლოზუნგმა საშუალო გლეხთან შეთანხმების შესახებ, როგორც ახალმა ლოზუნგმა, საერთო პარტიული აღიარება პოვა ჩვენი პარტიის VIII ყრილობაზე (1919 წ. მარტი). ცნობილია, რომ პარტიის VIII ყრილობა არის სწორედ ის ყრილობა, რომელმაც დაადგინა საშუალო გლეხთან მტკიცე კავშირის ჩვენი პოლიტიკის საფუძვლები. ცნობილია, რომ ჩვენი პროგრამა, საკავშირო კ. პ. (ბ) პროგრამა, მიღებულია პარტიის VIII ყრილობაზევე. ცნობილია, რომ ამ პროგრამაში არის სპეციალური პუნქტები, რომლებიც ეხება პარტიის დამოკიდებულებას სოფლად არსებული სხვადასხვა დაჯგუფებებისადმი: ღარიბი გლეხობისა, საშუალო გლეხებისა და კულაკობისადმი. რა არის ნათქვამი საკავშირო კ. პ. (ბ) პროგრამის ამ პუნქტებში სოფლის სოციალურ დაჯგუფებათა და მათთან პარტიის დამოკიდებულების შესახებ? მოისმინეთ:

---

[1] ხაზგასმა ჩემია. ი. ს.

«რუსეთის კომუნისტური პარტია მთელ თავის მუშაობაში სოფლად წინანდებურად **ეყრდნობა სოფლის პროლეტარულ და ნახევრად-პროლეტარულ ფენებს**, რაზმავს მათ, უწინარეს ყოვლისა, დამოუკიდებელ ძალად, რისთვისაც ქმნის პარტიულ უჯრედებს სოფლად, ღარიბი გლეხობის ორგანიზაციებს, სოფლის პროლეტარებისა და ნახევრად-პროლეტარების განსაკუთრებული ტიპის პროფესიულ კავშირებს და სხვ., ყოველნაირად აახლოებს მათ ქალაქის პროლეტარიატთან და ათავისუფლებს მათ სოფლის ბურჟუაზიისა და წვრილმესაკუთრული ინტერესების გავლენისაგან.

კულაკობის მიმართ, სოფლის ბურჟუაზიის მიმართ, რუსეთის კომუნისტური პარტიის პოლიტიკა მდგომარეობს **მათი ექსპლოატატორული ზრახვების წინააღმდეგ გადამწყვეტ ბრძოლაში, საბჭოთა პოლიტიკისადმი მათი წინააღმდეგობის დათრგუნვაში.**

საშუალო გლეხობის მიმართ რუსეთის კომუნისტური პარტიის პოლიტიკა მდგომარეობს იმაში, რომ იგი თანდათან და გეგმაშეზომილად ჩაბმულ იქნას სოციალისტური მშენებლობის მუშაობაში. პარტია ამოცანად ისახავს ჩამოაშოროს საშუალო გლეხობა კულაკებს, მიიზიდოს იგი მუშათა კლასის მხარეზე და ამ მიზნით ყურადღებით მოეპყროს მის საჭიროებებს, ებრძოლოს მის ჩამორჩენილობას იდეური ზეგავლენის ზომებით და სრულიადაც არა დათრგუნვის ზომებით, შეეცადოს ყველა ისეთ შემთხვევაში, როცა საქმე მის საარსებო ინტერესებს ეხება, **მასთან პრაქტიკულ შეთანხმებას,** წავიდეს დათმობებზე მის მიმართ სოციალისტურ გარდაქმნათა გატარების საშუალებათა განსაზღვრის დროს»[1] («რკპ(ბ) VIII ყრილობა», სტენოგრაფ. ანგარიში, გვ. 351).

აბა სცადეთ იპოვოთ თუნდაც მცირეოდენი, თუნდაც სიტყვიერი განსხვავება პროგრამის ამ პუნქტებსა და ლენინის ლოზუნგს შორის! თქვენ ვერ იპოვით ამ განსხვავებას, ვინაიდან იგი არ არსებობს ბუნებაში. უფრო მეტიც. ყოველ ეჭვს გარეშეა, რომ ლენინის ლოზუნგი არა თუ არ ეწინააღმდეგება VIII ყრილობის გადაწყვეტილებებს საშუალო გლეხის შესახებ, არამედ პირიქით, — წარმოადგენს ამ გადაწყვეტილებათა უაღრესად ზუსტ და უაღრესად მოხდენილ ფორმულირებას. ხომ ფაქტია, რომ საკავშირო კ. პ. (ბ) პროგრამა მიღებულია 1919 წლის მარტში პარტიის VIII ყრილობაზე, რომელმაც სპეციალურად განიხილა საშუალო გლეხის საკითხი, ხოლო ლენინის სტატია პიტირიმ სოროკინის წინააღმდეგ, რომელშიც წამოყენებულ იქნა საშუალო გლეხთან შეთანხმების ლოზუნგი, პრესაში გამოქვეყნდა 1918 წლის ნოემბერში, ოთხი თვით ადრე პარტიის VIII ყრილობამდე.

განა ცხადი არ არის, რომ პარტიის VIII ყრილობამ **მთლიანად და სავსებით დაადასტურა** ლენინის ლოზუნგი, რომელიც წამოყენებული იყო მის სტატიაში პიტირიმ სოროკინის წინააღმდეგ, როგორც ისეთი ლოზუნგი, რომლითაც პარტია ვალდებულია **იხელ-**

---

[1] ხაზგასმა ყველგან ჩემია. ი. **სტ.**

მძღვანელოს თავის მუშაობაში სოფლად **სოციალისტური მშენებლობის მთელ ახლანდელ პერიოდში?**

რაში მდგომარეობს ლენინის ლოზუნგის არსი?

ლენინის ლოზუნგის არსი იმაში მდგომარეობს, რომ იგი შესანიშნავი მოხდენილობით ასახავს სოფლად პარტიული მუშაობის **სამერთოვან** ამოცანას, რომელიც გამოთქმულია ერთ სხარტ ფორმულაში: ა) **დაეყრდენი** ღარიბ გლეხობას, ბ) მოაწყე **შეთანხმება** საშუალო გლეხთან, გ) ერთი წუთითაც ნუ შეწყვეტ **ბრძოლას** კულაკთან. სცადეთ და ამოიღეთ ამ ფორმულიდან ერთ-ერთი მისი ნაწილი, როგორც ბაზა სოფლად მუშაობისათვის ახლანდელ მომენტში, ხოლო ამ ფორმულის სხვა ნაწილები დაივიწყეთ, — და თქვენ აუცილებლად ჩიხში მოექცევით.

შეიძლება თუ არა სოციალისტური მშენებლობის ახლანდელი ფაზის პირობებში მივაღწიოთ ნამდვილ და მტკიცე შეთანხმებას საშუალო გლეხთან ისე, თუ არ დავეყრდნობით ღარიბ გლეხობას და არ ვაწარმოებთ ბრძოლას კულაკის წინააღმდეგ?

არ შეიძლება.

შეიძლება თუ არა ახლანდელი განვითარების პირობებში წარმატებით ვიბრძოლოთ კულაკის წინააღმდეგ ისე, თუ არ დავეყრდნობით ღარიბ გლეხობას და არ შევუთანხმდებით საშუალო გლეხს?

არ შეიძლება.

როგორ შეიძლება ყველაზე უფრო მოხერხებულად გამოიხატოს ერთ განმაზოგადებელ ლოზუნგში სოფლად პარტიული მუშაობის ეს სამერთოვანი ამოცანა? მე ვფიქრობ, რომ ლენინის ლოზუნგი ამ ამოცანის ყველაზე უფრო მოხერხებული გამოხატულებაა. უნდა ვაღიაროთ, რომ ლენინზე უფრო მოხერხებულად ვერ იტყვი...

რატომ უნდა გაესვას ხაზი ლენინის ლოზუნგის მიზანშეწონილობას **სწორედ ახლა,** სოფლად მუშაობის სწორედ **ახლანდელ პირობებში?**

იმიტომ, რომ სწორედ ახლა ემჩნევა ზოგიერთ ამხანაგს ტენდენცია — ნაწილებად დაშალოს სოფლად პარტიული მუშაობის **სამერთოვანი** ამოცანა და დააშოროს ერთმანეთს ეს ნაწილები. ეს სავსებით დაადასტურა პურის დამზადების ჩვენი კამპანიის პრაქტიკამ ამა წლის იანვარ-თებერვალში.

საშუალო გლეხთან რომ შეთანხმების მიღწევაა საჭირო — ეს ყველა ბოლშევიკმა იცის. მაგრამ როგორ უნდა მივაღწიოთ ამ შეთანხმებას — ეს ყველას როდი ესმის. ერთნი საშუალო გლეხთან შეთანხმების მიღწევას ფიქრობენ კულაკობასთან ბრძოლაზე ხელის აღების გზით ან ამ ბრძოლის შესუსტების გზით: აქაო-და, კულაკო-

პასთან ბრძოლამ შეიძლება დააფრთხოს საშუალო გლეხობის ნაწილი, მისი შეძლებული ნაწილიო.

მეორენი საშუალო გლეხთან შეთანხმების მიღწევას ფიქრობენ ღარიბი გლეხობის დარაზმვისათვის საჭირო მუშაობაზე ხელის აღების გზით ან ამ მუშაობის შესუსტების გზით: აქაო-და, ღარიბი გლეხობის დარაზმვა იწვევს ღარიბი გლეხობის განკერძოებას, განკერძოებამ კი შეიძლება საშუალო გლეხები შემოგვიფრთხოსო.

სწორი ხაზიდან ასეთ გადახვევებს შედეგად მოსდევს იმ მარქსისტული დებულების დავიწყება, რომ საშუალო გლეხი არის მერყევი კლასი, რომ საშუალო გლეხთან შეთანხმება შეიძლება მტკიცე იქნეს მხოლოდ იმ პირობით, თუ იწარმოებს გადამწყვეტი ბრძოლა კულაკობის წინააღმდეგ და გაძლიერდება მუშაობა ღარიბ გლეხობაში, და რომ ამ პირობების გარეშე საშუალო გლეხი შეიძლება გადაიხაროს კულაკობისაკენ, როგორც ძალისაკენ.

გაიხსენეთ ლენინის სიტყვები, რაც მან თქვა პარტიის VIII ყრილობაზე:

«აუცილებელია განისაზღვროს დამოკიდებულება იმ კლასისადმი, რომელსაც **არა აქვს გარკვეული მტკიცე მდგომარეობა** [1]. პროლეტარიატი თავისი მასით სოციალიზმის მომხრეა, ბურჟუაზია თავისი მასით სოციალიზმის წინააღმდეგია, — ამ ორი კლასის ურთიერთობის გარკვევა ადვილია. ხოლო როდესაც გადავდივართ ისეთ ფენაზე, როგორიც არის საშუალო გლეხობა, ირკვევა, რომ **ეს ისეთი კლასია, რომელიც მერყეობს**. ის ნაწილობრივ მესაკუთრეა, ნაწილობრივ მშრომელი. ის არ ეწევა მშრომელთა სხვა წარმომადგენლების ექსპლოატაციას. მას ათეული წლების განმავლობაში უდიდესი გაჭირვებით უხდებოდა თავისი მდგომარეობის დაცვა, მან ვამოსცადა მემამულეებისა და კაპიტალისტების ექსპლოატაცია, მან ყველაფერი გადაიტანა, და ამავე დროს ის მესაკუთრეა. ამიტომ ჩვენი დამოკიდებულება ამ მერყევი კლასისადმი უდიდეს სიძნელეებს წარმოადგენს» («რკპ(ბ) VIII ყრილობა», სტენოგრაფ. ანგარიში, გვ. 300).

მაგრამ არის ხოლმე სხვანაირი გადახვევებიც სწორი ხაზიდან, რომლებიც არა ნაკლებ სახიფათოა, ვიდრე წინა გადახვევები. ხდება ხოლმე, რომ ეწევიან ბრძოლას კულაკობის წინააღმდეგ, მაგრამ ისე მოუხეშავად და უაზროდ, რომ მახვილი ხვდება საშუალო გლეხსა და ღარიბ გლეხს. ამის შედეგად კულაკი უვნებელი რჩება, საშუალო გლეხთან კავშირი რღვევას იწყებს, ხოლო ღარიბი გლეხობის ნაწილი დროებით უვარდება ბრჭყალებში კულაკს, რომელიც ძირგამომთხრელ ბრძოლას ეწევა საბჭოთა პოლიტიკის წინააღმდეგ.

არის ისეთი შემთხვევებიც, როდესაც ბრძოლა კულაკობის წინააღმდეგ სურთ გადააქციონ განკულაკებად, ხოლო მუშაობა პუ-

[1] ხაზგასმა ჩემია. ი. სტ.

რის დამზადების დარგში — სასურსათო გაწერად, ამასთან ივიწყებენ, რომ განკულაკება ჩვენს პირობებში სისულელეა, ხოლო სასურსათო გაწერა ნიშნავს არა კავშირს, არამედ ბრძოლას საშუალო გლეხთან.

საიდან წარმოსდგება ეს გადახვევები პარტიული ხაზიდან?

იმის გაუგებლობიდან, რომ სოფლად პარტიული მუშაობის სამმაგი ამოცანა წარმოადგენს **ერთიან** და **განუყოფელ** ამოცანას. იმის გაუგებლობიდან, რომ **არ შეიძლება ჩამოვაშოროთ** კულაკობასთან ბრძოლის ამოცანა საშუალო გლეხთან შეთანხმების ამოცანას, ხოლო ორივე ეს ამოცანა — სოფლად პარტიის დასაყრდენად ღარიბი გლეხობის გადაქცევის ამოცანას [1].

---

1 აქედან გამომდინარეობს, რომ გადახვევანი სწორი ხაზიდან ქმნიან ორგვარ საფრთხეს მუშებისა და გლეხების კავშირის საქმისათვის: საფრთხეს იმათი მხრით, ვინც ფიქრობს, ვთქვათ, გადააქციოს დროებითი საგანგებო ზომები პურის დამზადების საქმეში პარტიის მუდმივ ან ხანგრძლივ კურსად, და საფრთხეს იმათი მხრით, ვინც ფიქრობს გამოიყენოს საგანგებო ზომების გაუქმება კულაკისათვის ხელ-ფების გასახსნელად, ვაჭრობის სრული თავისუფლების გამოსაცხადებლად, სახელმწიფოს ორგანოების მიერ ვაჭრობის მოუწესრიგებლად. ამიტომ სწორი ხაზის უზრუნველსაყოფად აუცილებელია ბრძოლა ორ ფრონტზე.

ვსარგებლობ შემთხვევით აღვნიშნო, რომ ჩვენი პრესა ყოველთვის როდი იცავს ამ წესს და ზოგჯერ ერთგვარ ცალმხრივობას იჩენს. ხდება, მაგალითად, რომ ამხილებენ იმათ, ვისაც სურს პურის დამზადების ხაზით დროებითი ხასიათის საგანგებო ზომები გადააქციოს ჩვენი პოლიტიკის მუდმივ კურსად, რაც საფრთხეს უმზადებს მუშებისა და გლეხების კავშირს. ეს ძალიან კარგია. მაგრამ არ ვარგა და არც სწორია, როცა ამავე დროს საკმაო ყურადღებას არ აქცევენ და როგორც საჭიროა არ ამხილებენ იმათ, ვინც მუშებისა და გლეხების კავშირს ემუქრება მეორე მხრიდან, არ ამხილებენ იმათ, ვინც მიჰყვება წვრილბურჟუაზიულ სტიქიას და მოითხოვს სოფლის კაპიტალისტური ელემენტების წინააღმდეგ ბრძოლის შესუსტებას და ვაჭრობის სრული თავისუფლების დაწესებას, სახელმწიფოს ჰომწესრიგებელი როლის გარეშე, რაც, ამგვარად, მეორე მხრიდან უთხრის ძირს მუშებისა და გლეხების კავშირს. ეს უკვე არ ვარგა. ეს ცალმხრივობაა.

ხდება ისიც, რომ ამხილებენ იმათ, ვინც, ვთქვათ, უარყოფს ინდივიდუალურ წვრილ და საშუალო გლეხურ მეურნეობათა განვითარების შესაძლებლობას და მიზანშეწონილობას, იმ მეურნეობათა, რომელნიც ახლანდელ სტადიაში სოფლის მეურნეობის ბაზას წარმოადგენენ. ეს ძალიან კარგია. მაგრამ არ ვარგა და არც სწორია, როცა ამავე დროს არ ამხილებენ იმათ, ვინც ამცირებს კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების მნიშვნელობას და ვერ ხედავს იმას, რომ ინდივიდუალური წვრილი და საშუალო გლეხური მეურნეობის განვითარების ამოცანა პრაქტიკულად უნდა შეივსოს კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების მშენებლობის განვითარების ამოცანით. ეს უკვე ცალმხრივობაა.

სწორი ხაზის უზრუნველსაყოფად საჭიროა **ორ ფრონტზე** ბრძოლის წარმოება და ყოველგვარი ცალმხრივობის უკუგდება.

რა უნდა გაკეთდეს იმისათვის, რომ ეს ამოცანები არ დასცილდეს ერთმანეთს სოფლად ჩვენი მიმდინარე მუშაობის მსვლელობაში?

ამისათვის საჭიროა, ყოველ შემთხვევაში, ისეთი სახელმძღვანელო ლოზუნგის წამოყენება, რომელიც გააერთიანებდა ყველა ამ ამოცანას ერთ საერთო ფორმულად და რომელიც, მაშასადამე, არ დაუშვებდა ამ ამოცანების ერთმანეთისაგან დაცილებას.

მოიპოვება თუ არა ჩვენს პარტიულ არსენალში ასეთი ფორმულა, ასეთი ლოზუნგი?

დიახ, მოიპოვება. ასეთ ფორმულას წარმოადგენს ლენინის ლოზუნგი: «შეგვეძლოს შეთანხმების მიღწევა საშუალო გლეხთან, ამავე დროს კი ერთი წუთითაც არ ავიღოთ ხელი კულაკთან ბრძოლაზე და მტკიცედ დავეყრდნოთ მხოლოდ ღარიბ გლეხობას».

აი რატომ ვფიქრობ, რომ ეს ლოზუნგი ყველაზე უფრო მიზანშეწონილი და ყოვლისშემცველი ლოზუნგია, რომ საჭიროა ამ ლოზუნგის პირველ რიგში წამოყენება **სწორედ ახლა**, სოფლად მუშაობის **სწორედ ახლანდელ პირობებში.**

თქვენ ლენინის ლოზუნგი «ოპოზიციური» ლოზუნგად მიგაჩნიათ და თქვენს წერილში აყენებთ კითხვას: **«როგორ მოხდა, რომ... ეს ოპოზიციური ლოზუნგი დაიბეჭდა 1928 წლის 1 მაისისათვის «პრავდაში»... რით შეიძლება ავხსნათ ამ ლოზუნგის გამოქვეყნება საკავშირო კ. პ. ცენტრალური კომიტეტის ორგანოს «პრავდის» ფურცლებზე, ეს მხოლოდ ტექნიკური შეცდომაა თუ კომპრომისი ოპოზიციის მიმართ საშუალო გლეხის საკითხში?»**

მრისხანედ არის ნათქვამი, — ლაპარაკი არ უნდა! მაინც, ფრთხილად იყავით «მოსახვევებში», ამხ. ს.: თქვენი სიფიცხით იმ დასკვნამდე არ მიხვიდეთ, რომ უნდა **აიკრძალოს** ჩვენი პროგრამის დაბეჭდვა, რომელიც სავსებით ადასტურებს ლენინის ლოზუნგს (ფაქტია!), პროგრამისა, რომელიც ძირითადად შეიმუშავა ლენინმა (სრულიადაც არა ოპოზიციონერმა!) და მიიღო პარტიის VIII ყრილობამ (არც ის ყოფილა ოპოზიციური!). მეტი პატივისცემა ჩვენი პროგრამის ცნობილი პუნქტებისადმი სოფლად სოციალურ დაჯგუფებათა შესახებ! მეტი პატივისცემა პარტიის VIII ყრილობის გადაწყვეტილებებისადმი საშუალო გლეხობის შესახებ!..

რაც შეეხება თქვენს ფრაზას «საშუალო გლეხის საკითხში ოპოზიციის მიმართ კომპრომისის» შესახებ, — ვფიქრობ, იგი, ეს ფრაზა, არ ღირს იმად, რომ მის გაბათილებას შევუდგეთ: იგი, ალბათ, გაცხარების დროს წამოგცდათ.

თქვენ, მგონი, საგონებელში გაგდებთ ის გარემოება, რომ ლენინის ლოზუნგში და VIII ყრილობის მიერ მიღებულ საკავშირო კ. პ. (ბ) პროგრამაში ლაპარაკია საშუალო გლეხთან **შეთანხმებაზე,** მაშინ როცა VIII ყრილობის გახსნის დროს წარმოთქმულ სიტყვაში ლენინი ლაპარაკობდა **მტკიცე კავშირზე** საშუალო გლეხთან. თქვენ, ალბათ, რაღაც წინააღმდეგობის მაგვარს ხედავთ ამაში. თქვენ, შეიძლება, იმასაც კი ფიქრობთ, რომ საშუალო გლეხთან **შეთანხმების** პოლიტიკა მოასწავებს ერთგვარ დაშორებას მასთან **კავშირის** პოლიტიკისაგან. ეს სწორი არ არის, ამხ. ს.. ეს დიდი შეცდომაა. ასე ფიქრი შეუძლიათ მხოლოდ იმ ადამიანებს, რომლებმაც იციან ლოზუნგის ასოების წაკითხვა, მაგრამ არ ძალუძთ ლოზუნგის აზრის გაგება. ასე ფიქრი შეუძლიათ მხოლოდ იმ ადამიანებს, რომლებიც არ იცნობენ საშუალო გლეხთან კავშირის, შეთანხმების ლოზუნგის ისტორიას. ასე ფიქრი შეუძლიათ მხოლოდ იმ ადამიანებს, რომლებსაც წარმოუდგენიათ, რომ ლენინი, რომელმაც პარტიის VIII ყრილობაზე თავის შესავალ სიტყვაში აღნიშნა საშუალო გლეხთან «მტკიცე კავშირის» პოლიტიკის საჭიროება, **დაშორდა** ლენინს, როცა **იმავე** ყრილობაზე თავის მეორე სიტყვაში და VIII ყრილობაზე მიღებულ პარტიულ პროგრამაში თქვა, ჩვენთვის ახლა საჭიროა საშუალო გლეხთან «შეთანხმების» პოლიტიკაო.

რაშია აქ საქმე? საქმე იმაშია, რომ ლენინი და პარტია VIII ყრილობის სახით **არავითარ განსხვავებას** არ ხედავენ «შეთანხმების» ცნებასა და «კავშირის» ცნებას შორის. საქმე იმაშია, რომ ლენინი ყოველთვის, VIII ყრილობაზე წარმოთქმულ ყველა თავის სიტყვაში **ტოლობის ნიშანს** ავლებს «კავშირის» და «შეთანხმების» ცნებათა შორის. იგივე უნდა ითქვას VIII ყრილობის რეზოლუციაზე «საშუალო გლეხობისადმი დამოკიდებულების შესახებ», სადაც «შეთანხმების» და «კავშირის» ცნებათა შორის გავლებულია **ტოლობის ნიშანი.** და რადგანაც ლენინი და პარტია საშუალო გლეხთან შეთანხმების პოლიტიკას თვლიან არა შემთხვევით და სწრაფწარმავალ, არამედ **ხანგრძლივ** პოლიტიკად, ამიტომ მათ ყველა საფუძველი ჰქონდათ და აქვთ უწოდონ საშუალო გლეხთან შეთანხმების პოლიტიკას მასთან მტკიცე კავშირის პოლიტიკა და, პირიქით, საშუალო გლეხთან მტკიცე კავშირის პოლიტიკას — მასთან შეთანხმების პოლიტიკა. საკმარისია გავეცნოთ პარტიის VIII ყრილობის სტენოგრაფიულ ანგარიშს და იმავე ყრილობის რეზოლუციას საშუალო გლეხის შესახებ, რომ დავრწმუნდეთ ამაში.

აი ამონაწერი ლენინის სიტყვიდან პარტიის VIII ყრილობაზე:

«ხშირად, საბჭოთა მუშაკების გამოუცდელობის, საკითხის სიძნელის გამო, ის მახვილი, რომელიც გათვალისწინებული იყო კულაკების წინააღმდეგ, ხვდებოდა საშუალო გლეხობას. აქ ჩვენ მეტისმეტად შევცოდეთ. ამ მხრივ დაგროვილი გამოცდილება დაგვეხმარება ყველაფერი გავაკეთოთ იმისათვის, რომ მომავალში ეს თავიდან ავიცილოთ. აი ამოცანა, რომელიც დგას ჩვენს წინაშე არა თეორიულად, არამედ პრაქტიკულად. თქვენ კარგად მოგეხსენებათ, რომ ეს ძნელი ამოცანაა. ჩვენ არ მოგვეპოვება ისეთი სიკეთენი, რომელთა მიცემაც შეგვეძლოს საშუალო გლეხისათვის, ის კი მატერიალისტია, პრაქტიკოსია და მოითხოვს კონკრეტულ მატერიალურ სიკეთეს, რის მიცემაც ჩვენ ამჟამად არ შეგვიძლია და ურომლისოდაც ჩვენმა ქვეყანამ უნდა გასძლოს, შესაძლოა, მძიმე ბრძოლის კიდევ რამდენიმე თვის განმავლობაში, ბრძოლისა, რომელიც ახლა სრული გამარჯვების იმედს იძლევა. მაგრამ ჩვენ შეგვიძლია ბევრი რამ გავაკეთოთ ჩვენს ადმინისტრაციულ პრაქტიკაში: გავაუმჯობესოთ ჩვენი აპარატი, აღმოვფხვრათ უამრავი ბოროტმოქმედება. ჩვენ შეგვიძლია ჩვენი პარტიის ხაზი, რომელიც საკმაოდ არ იყო მიმართული საშუალო გლეხობასთან **ბლოკისაკენ, კავშირისაკენ, შეთანხმებისაკენ**[1], — ჩვენ ეს ხაზი შეგვიძლია გამოვასწოროთ და კიდევაც უნდა გამოვასწოროთ» («რკპ(ბ) VIII ყრილობა», სტენოგრაფ. ანგარიში, გვ. 20).

თქვენ ხედავთ, რომ ლენინი არ განასხვავებს ერთმანეთისაგან «შეთანხმებას» და «კავშირს».

აი ამონაწერებიც VIII ყრილობის რეზოლუციიდან «საშუალო გლეხობისადმი დამოკიდებულების შესახებ»:

«საშუალო გლეხების არევა კულაკობაში და მათზე იმ ზომების ასე თუ ისე გავრცელება, რომლებიც მიმართულია კულაკობის წინააღმდეგ, ნიშნავს იმას, რომ უაღრესად უხეშად იქნას დარღვეული არა მარტო საბჭოთა ხელისუფლების ყველა დეკრეტი და მთელი მისი პოლიტიკა, არამედ კომუნიზმის ყველა ძირითადი პრინციპიც, რომლებიც მიგვითითებენ, რომ ერთ-ერთ პირობას ყოველგვარი ექსპლოატაციის აღმოფხვრაზე უმტკივნეულო გადასვლისათვის წარმოადგენს საშუალო გლეხობასთან პროლეტარიატის **შეთანხმება** იმ პერიოდში, როდესაც პროლეტარიატი გადამწყვეტ ბრძოლას აწარმოებს ბურჟუაზიის დასამხობად.

საშუალო გლეხობა, რომელსაც შედარებით მაგარი ეკონომიური ფესვები აქვს, საკმაოდ ხანგრძლივად გასძლებს პროლეტარული რევოლუციის დაწყების შემდეგ იმის გამო, რომ სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკა ჩამორჩენილია სამრეწველო ტექნიკისაგან მოწინავე კაპიტალისტურ ქვეყნებშიც კი, რუსეთზე რომ აღარაფერი ვთქვათ. ამიტომ სოფლად საბჭოთა მუშაკების, აგრეთვე პარტიის მოღვაწეების ტაქტიკა ნავარაუდევი უნდა იყოს საშუალო გლეხობასთან **თანამშრომლობის ხანგრძლივი პერიოდისათვის...**

... ამრიგად, საბჭოთა ხელისუფლების სავსებით სწორი პოლიტიკა სოფლად უზრუნველყოფს ძლევამოსილი პროლეტარიატის **კავშირსა და შეთანხმებას** საშუალო გლეხობასთან...

... მუშურ-გლეხური მთავრობისა და კომუნისტური პარტიის პოლიტიკა ყველაც უნდა წარიმართოს ამ გზით — საშუალო გლეხობასთან პროლეტარიატისა და უღარიბესი გლეხობის **შეთანხმების გზით**»[2] («რკპ(ბ) VIII ყრილობა», სტენოგრაფ. ანგარიში, გვ. 370 — 372).

[1] ხაზგასმა ჩემია. ი. სტ.

[2] ხაზგასმა ყველგან ჩემია. ი. სტ.

როგორც ხედავთ, არც რეზოლუცია განასხვავებს ერთმანეთისაგან «შეთანხმებასა» და «კავშირს».

ზედმეტი არ იქნება შევნიშნოთ, რომ VIII ყრილობის ამ რეზოლუციაში ერთი სიტყვაც არ არის ნათქვამი საშუალო გლეხთან «მტკიცე კავშირის» შესახებ. მაგრამ განა ეს იმას ნიშნავს, რომ რეზოლუცია ამით **შორდება** საშუალო გლეხთან «მტკიცე კავშირის» პოლიტიკას? არა, არ ნიშნავს. ეს მხოლოდ იმას ნიშნავს, რომ რეზოლუცია ტოლობის ნიშანს ავლებს «შეთანხმების», «თანამშრომლობის» ცნებასა და «მტკიცე კავშირის» ცნებას შორის. ეს გასაგებიც არის: შეუძლებელია საშუალო გლეხთან «კავშირი», თუ მასთან «შეთანხმება» არ მოხდება, ხოლო კავშირი საშუალო გლეხთან «მტკიცე» ვერ იქნება, თუ მასთან «ხანგრძლივი» შეთანხმება და თანამშრომლობა არ არსებობს.

ასეთია ფაქტები.

ორში ერთი: **ან** ლენინი და პარტიის VIII ყრილობა **დაშორდნენ** ლენინის განცხადებას საშუალო გლეხთან «მტკიცე კავშირის» შესახებ, **ან** უნდა უკუვაგდოთ ეს არასერიოზული მოსაზრება და ვაღიაროთ, რომ ლენინი და პარტიის VIII ყრილობა **არავითარ** განსხვავებას არ ხედავენ «შეთანხმებისა» და «მტკიცე კავშირის» ცნებებს შორის.

ამრიგად, ვისაც არ სურს უბრალო ასოჩაკირკიტების მსხვერპლი გახდეს, ვისაც სურს ჩასწვდეს ლენინის იმ ლოზუნგის აზრს, რომელიც ლაპარაკობს ღარიბ გლეხობაზე დაყრდნობის, საშუალო გლეხთან შეთანხმებისა და კულაკობასთან ბრძოლის შესახებ, მას არ შეუძლია არ გაიგოს, რომ საშუალო გლეხთან **შეთანხმების** პოლიტიკა არის მასთან **მტკიცე კავშირის** პოლიტიკა.

თქვენი შეცდომა ის არის, რომ თქვენ ვერ გაიგეთ ოპოზიციის თაღლითური ხერხი და წამოეგეთ მისი პროვოკაციის ანკესზე, გაებით რა მოწინააღმდეგის მიერ თქვენთვის დაგებულ მახეში. ოპოზიციონერი თაღლითები გაჰყვირიან და ხმაურობენ, ირწმუნებიან. რომ ისინი მხარს უჭერენ ლენინის ლოზუნგს საშუალო გლეხთან შეთანხმების შესახებ, ამასთან ისინი პროვოკატორულად გადაკვრით შენიშნავენ, რომ საშუალო გლეხთან «შეთანხმება» ერთია, ხოლო მასთან «მტკიცე კავშირი» — რაღაც სხვაა. ამით მათ სურთ ორი კურდღელი დაიჭირონ: ჯერ-ერთი, — დამალონ საშუალო გლეხობის საკითხში თავიანთი ნამდვილი პოზიცია, რომელიც მდგომარეობს საშუალო გლეხთან არა შეთანხმებაში, არამედ «საშუალო გლეხთან **განხეთქილებაში**» (იხ. ოპოზიციონერ სმირნოვის ცნობილი სიტყვა, რომლიდანაც ციტატები მოვიყვანე მოსკოვის XVI სა-

გუბერნიო პარტკონფერენციაზე); მეორეც, — დაიჭირონ ზოგიერთი მიამიტი ბოლშევიკი **მოჩვენებითს** განსხვავებაზე «შეთანხმებასა» და «კავშირს» შორის, საბოლოოდ აუბნიონ მათ თავგზა და ჩამოაშორონ ლენინს.

ხოლო რას აკეთებს ამის საპასუხოდ ზოგიერთი ჩვენი ამხანაგი? ნაცვლად იმისა, რომ ნიღაბი ჩამოჰგლიჯონ ოპოზიციონერ გაიძვერებს, ნაცვლად იმისა, რომ ამხილონ ისინი პარტიის მოტყუებაში მათი ნამდვილი პოზიციის შესახებ, — ნაცვლად ამისა ისინი ეგებიან ანკესზე, ებმებიან მახეში და აშორებინებენ თავიანთ თავს ლენინისაგან. ოპოზიცია ხმაურობს ლენინის ლოზუნგის გამო, ოპოზიციონერებს თავიანთი თავი ლენინური ლოზუნგის მომხრეებად გამოჰყავთ, — მაშასადამე, მე უნდა გავიმიჯნო ამ ლოზუნგისაგან, რომ არ გამრიონ ოპოზიციაში, წინააღმდეგ შემთხვევაში შეიძლება ბრალი დამდონ «ოპოზიციის მიმართ კომპრომისში», — ასეთია ამ ამხანაგების ლოგიკა!

და ეს ოპოზიციის თაღლითური ხერხების ერთადერთი მაგალითი როდია. აიღეთ, მაგალითად, თვითკრიტიკის ლოზუნგი. ბოლშევიკებმა არ შეიძლება არ იცოდნენ, რომ თვითკრიტიკის ლოზუნგი წარმოადგენს ჩვენი პარტიული მოქმედების საფუძველს, პროლეტარული დიქტატურის განმტკიცების საშუალებას, კადრების აღზრდის ბოლშევიკური მეთოდის არსს. ოპოზიცია განგაშს სტეხს და ირწმუნება, რომ მან, ოპოზიციამ, გამოიგონა თვითკრიტიკის ლოზუნგი, რომ პარტიამ წაართვა მას ეს ლოზუნგი და, ამრიგად, იარაღი დაყარა ოპოზიციის წინაშე. ასეთი საქციელით ოპოზიციას სურს მიაღწიოს ორ რამეს მაინც:

ჯერ-ერთი, — დაუმალოს მუშათა კლასს და მოატყუოს იგი, რომ ოპოზიციურ «თვითკრიტიკასა», რომელიც მიზნად ისახავს პარტიულობის **დარღვევას**, და ბოლშევიკურ თვითკრიტიკას შორის, რომლის მიზანია პარტიულობის **განმტკიცება**, უფსკრულია;

მეორეც, — ანკესზე წამოაგოს ზოგიერთი მიამიტი და აიძულოს ისინი გაემიჯნონ პარტიულ ლოზუნგს თვითკრიტიკის შესახებ.

ხოლო როგორ უპასუხებს ამას ზოგიერთი ჩვენი ამხანაგი? იმის მაგიერ, რომ ნიღაბი ჩამოჰგლიჯონ ოპოზიციის გაიძვერებს და დაიცვან ბოლშევიკური თვითკრიტიკის ლოზუნგი, — ისინი ებმებიან მახეში, შორდებიან თვითკრიტიკის ლოზუნგს, ცეკვავენ ოპოზიციის სტვირის ხმაზე და... იარაღს ყრიან ოპოზიციის წინაშე, შეცდომით ფიქრობენ რა, რომ ემიჯნებიან ოპოზიციას.

შეიძლებოდა მრავალი ასეთი მაგალითის მოყვანა.

მაგრამ ჩვენ არ შეგვიძლია ჩვენს მუშაობაში ვისიმე სტვირის ხმას ავყვეთ. მით უმეტეს არ შეგვიძლია ჩვენს მუშაობაში ვიხელმძღვანელოთ იმით, თუ რას ლაპარაკობენ ჩვენზე ოპოზიციონერები. ჩვენ უნდა ვიაროთ ჩვენი გზით და უკუვაგდოთ როგორც ოპოზიციის თაღლითური ოინები, ისე იმ ზოგიერთი ჩვენი ბოლშევიკის შეცდომები, რომლებიც ეგებიან ოპოზიციონერთა პროვოკაციის ანკესზე. მოიგონეთ მარქსის სიტყვები: «იარე საკუთარი გზით, და დაე ხალხმა ილაპარაკოს რაც უნდა!».

1928 წ. 12 ივნისს.

«პრავდა» № 152, 1928 წ. 3 ივლისი.